

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
IRKÇILIK VE AYRIMCILIĞA KARŞI KOMİSYON
AYLIK BÜLTEN
Mayıs 2023

Komisyonumuz aylık bültenlerimizle, bir önceki ayda medyada öne çıkan ırkçılık ve ayrımcılık örneklerini basın ve kamuoyu ile paylaşmayı, bu şekilde ırkçılık ve ayrımcılık konusunda bir farkındalık yaratmayı ve duyarlılığı artırmayı amaçlıyor.

Bizler, ırkçılığın sadece bir ideoloji değil, aynı zamanda toplumsal, ekonomik, siyasi, kültürel ve psikolojik alanların bütününe yansıyan bir toplumsal rejim olduğunu düşünüyoruz. Yaşadığımız coğrafyada Türk ve Sünni üstünlükçü pratikler her gün ortaya çıkıyor ve diğer etnik, dinsel grupları aşağılayan ırkçı söylemler her gün dolaşıma sokuluyor. Bu ırkçı pratikler ve söylemler sadece gündelik yaşamda değil kurumsal alanda da sürekli olarak ortaya çıkıyor. Kurumsal ırkçılık özellikle polis uygulamalarında, polis zulmünde, yargı alanında, mahkemelerde, genel olarak ceza sisteminde, ceza evlerinde, askeri alanda ve gündelik yaşamda yoğun olarak devam ediyor.

Hazırladığımız bu aylık bülten medyaya yansıyan bazı olayları kapsamakta. Bültenin yaşanan bütün olayları kapsama iddiası bulunmuyor. Bültenimizi, ırkçı pratikler ve söylemlerin burada yer alan haberlerden çok daha fazlası olduğunun farkındalığı ile hazırladığımızı giriş kısmında belirtmemiz gerektiğini düşünüyoruz.

2 Mayıs

Sokak müzisyeni Cihan Aymaz, “Ölürüm Türkiyem” şarkısını söylemediği için kalbinden bıçaklanarak öldürüldü

İstanbul Kadıköy rıhtımında kendi imkanlarıyla kurduğu müzik sistemi eşliğinde Kürtçe şarkı söyleyen sokak müzisyeni, Kars Digor doğumlu 30 yaşındaki Cihan Aymaz, 2 Mayıs akşamı “Ölürüm Türkiyem” şarkısını söylemesini isteyen ırkçı saldırgan Mehmet Caymaz tarafından katledildi. Saldırının ardından gözaltına alınan Caymaz, savcılıkta Aymaz’dan şarkı çalmalarını istediğini ancak Aymaz’ın ve beraberindekilerin bu talebi reddettiğini kabul etti. Caymaz, tutuklama talebiyle sevk edildiği Sulh Ceza Hakimliği tarafından “ırkçı saldırı” yerine “kasten öldürme” suçundan tutuklandı.

Kürtlerin bu kadar sık saldırıya uğramasının nedeninin ırkçılık olduğunu söyleyen Cihan Aymaz’ın babası Hayrettin Aymaz, tepkisini “Oğlum bir tinerici veya sarhoş tarafından öldürülmedi. Oğlum bilinçli bir şekilde katledildi, çünkü çocuğum orada Kürtçe şarkı söylüyordu” sözleriyle dile getirdi.

<http://mezopotamyaajansi35.com/GUNCEL/content/view/207200>

7 Mayıs

Karakolda "Türk'ün gücünü göreceksiniz" işkencesi

Kürtçe şarkı söyleyen sokak müzisyeni Cihan Aymaz'ın katledilmesini protesto amacıyla düzenlenen eyleme katılan gençler Aydın Koçuk ve Mehmet İkto, eylem sonrası ara sokakta darp edilerek gözaltına alındı.

Gözaltına alındıktan sonra ilk önce hastaneye götürülmeleri gerekirken, İskele Polis Karakolu'na götürüldüklerini söyleyen Mehmet İkto, "Karakolun arka bölümünde bulunan açık bir alana götürdüler. Hemen yan tarafta müdür odası vardı. O açık alanda ters kelepçeli bir şekilde bizi yatırıp, 'Türkün gücünü göreceksiniz' diyerek, tehdit, küfür ve hakaretlerde bulundular. Ailemize sürekli küfrettiler. İşkence edenlerden birkaçını gördük. Diğerlerini görmek için başımızı kaldırdığımızda başımıza ve yüzümüze tekme atıyorlardı. Yoğun bir işkence gördük" dedi. Polislerin işkence sırasında aynı zamanda "Kürdistan diye bir yer yok" ve "Türk polisi böyle yapar işte" şeklinde söylemlerde bulunduğunu aktaran İkto, fiziki şiddetin yanı sıra psikolojik şiddet ve tacize de maruz kaldıklarını aktardı.

<https://gazetedavul.com/manset/karakolda-turkun-gucunu-goreceksiniz-iskencesi-58191.html>

8 Mayıs

Mersin'de 12 yaşındaki Suriyeli çocuk "fidye" için öldürüldü

Mersin'de Suriyeli ailenin kaçırılan 12 yaşındaki çocuğu "fidye" isteyen kişi tarafından oturdukları sitenin bodrumunda öldürüldü. Mersin'de görev yaptığı sitede yaşayan Suriyeli ailenin 12 yaşındaki çocuğunu kaçırıp 400 bin avro fidye isteyen ve parayı alamayınca da çocuğu boğarak öldürdüğü tespit edilen site görevlisi Hasan C. tutuklandı.

Sığınmacılara karşı işlenen ve cezasız kalacağı düşünülen her insan hakkı ihlalinin kaynağını ülkede giderek yükselen ırkçılık zemini oluşturmakta.

Emek Partisi (EMEP) tarafından olay üzerine yapılan açıklamada da "Mülteci ve göçmen ölümlerinin, etkin soruşturma yürütülmeden kapatılması tesadüf değildir. Bu durum AKP'nin uyguladığı politikaların, faşist partilerin büyüttüğü ırkçılığın bir sonucudur. Mülteci çocuklar devlet politikası olarak fabrikalarda sömürüye maruz kalıyor, ucuz işgücü olarak kullanılıyor, çocuk yaşta evlendiriliyor, istismar ediliyor ve hatta katlediliyor. Bu cinayetler münferit değildir. Birlikte yaşadığımız mültecilere yönelik şiddetin son bulması için, mülteci ölümlerinin etkin biçimde soruşturulmasını talep ediyoruz" denildi.

<https://www.evrensel.net/haber/489649/mersinde-12-yasindaki-suriyeli-cocuk-fidye-icin-olduruldu?a=iEeK>

14 Mayıs

Hastalığını Kürtçe anlattığı için tedavi edilmesine izin verilmedi

Diyarbakır'da 16 Haziran 2022'de yapılan operasyonlar sırasında tutuklanan 16 gazeteciden biri olan Xwebûn gazetesi editörü Zeynel Bulut rahatsızlığı nedeniyle götürüldüğü Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi'nde şikayetini Kürtçe anlattığı için tedavi edilmeden tekrar cezaevine götürüldü.

Yaşadığı hak ihlalini görüşçülerine yazılı olarak aktaran Bulut'un anlatımına göre 14 Mayıs'ta götürüldüğü hastanede şikayetini Kürtçe anlattı. Diyarbakır 2 No'lu Cezaevi'nde görevli askerler, bunun üzerine "Kürtçe konuşma, Türkçe konuş, Türkçe biliyorsun" diyerek müdahale ettiler. Bulut'un tepki göstererek Kürtçe konuşmaya devam etmesi üzerine askerler "Kürtçe konuşmak yasak neden anlamıyorsunuz, Türkçe konuşun" diyerek bir kez daha müdahale ettiler.

Askerler, yaşanan tartışmanın ardından Bulut'un muayene olmasına izin vermeden, ellerini kelepçelediler ve saatlerce hastane bahçesinde beklettikten sonra tutuklu bulunduğu cezaevine geri götürdüler.

<https://yeniyasamgazetesi4.com/hastaligini-kurtce-anlattigi-icin-tedavi-edilmesine-izin-verilmedi/>

16 Mayıs

Kastamonu'nun Daday ilçesinde öğrencilere Ermenilere karşı nefreti kışkırtan etkinlik düzenletildi

Birçok haber sitesinde "Öğrenciler sözde Ermeni soykırımı yalanını belgelerle anlattı" başlığıyla verilen habere göre "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı programları çerçevesinde Atatürk Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Muhsin Akça ve Murat Turan önderliğinde Daday Atatürk Ortaokulu 7'nci sınıf öğrencileri tarafından düzenlenen 'Avrupa'nın Kuklaları Ermeniler' adlı konferans büyük beğeni topladı. Protokol üyelerinin ve vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği konferansta, sözde Ermeni soykırımı yalanları belgelerle davetlilere anlatıldı."

<https://www.iha.com.tr/kastamonu-haberleri/ogrenciler-sozde-ermeni-soykirimi-yananini-belgelerle-anlatti-4333791/>

18 Mayıs

Romanlara hakarete beş ay hapis

Edirne'in Keşan ilçesinde Roman vatandaşlara hakaret ettiği suçlamasıyla dava açılan 38 yaşındaki Ç.K.'ya beş ay hapis cezası verildi.

Sanık Ç.K., 2016'daki darbe girişimi sırasında sokağa çıkan Roman vatandaşlara sosyal medya üzerinden hakaret etmekle suçlandı. Yeniden Refah Partisi Keşan İlçe Başkanı Selim Uyar'ın şikayeti üzerine Ç.K. hakkında "halkın bir kesimini sosyal sınıf, din, mezhep, cinsiyet, bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılama" suçundan dava açıldı. Keşan 2'nci Sulh Ceza Mahkemesi'nde hakim karşısına çıkan sanık Ç.K., suçlamayı kabul ederek paylaşımı kendisinin yaptığını söyledi. Mahkeme, suçu işlediğine kanaat getirilen Ç.K.'ya 5 ay hapis cezası verdi.

https://kisadalga.net/haber/detay/romanlara-hakarete-bes-ay-hapis_68781

19 Mayıs

"Atatürkçüyüz, İrkçiyiz" yürüyüşü

Şişli, Osmanbey'de yapılan 19 Mayıs yürüyüşünde bir grubun "Türküz, ırkçiyiz, Atatürkçüyüz" diye slogan attığı görüldü.

<https://twitter.com/HasanTekin78/status/1659606704324067328?s=20>

İrkçi söyleme suç duyurusu

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği, Başkent Postası'nın sokak röportajında "10 Milyon insan olmayan yaratık var, Arap, Afgan, Pakistanlı var bunlar kesinlikle insan değil, hayvan. Hiçbir namus şeref ve onurları yoktur" ifadelerini kullanan şahıs hakkında suç duyurusunda bulunduğunu açıkladı.

https://twitter.com/multecihakder/status/1659658393693331459?t=8Fkd9_h00XqpGVAf5-gHow&s=03

21 Mayıs

Tanju Özcan'ın resmi sosyal medya hesabından açık ırkçılık

Bolu'nun CHP'li belediye başkanı Tanju Özcan resmi sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, oy kullanırken kendisiyle röportaj yapmak isteyen muhabire Arapça yanıt veren seçmen hakkında "Bu Arap pezevenk benim ülkemin yönetimine karar veriyor. Bu yavşağa vatandaşlık verene yazıklar olsun. Türkçe bile yok, oy kullanmış..." sözlerini sarf etti.

<https://twitter.com/tanjuozcanchp/status/1660048125556293634>

Kadıköy'de Kürtçe müzik eşliğinde halay çeken 4 gence polis saldırısı

Kadıköy Moda sahilinde halay çeken gençlere saldıran polisler, havaya ateş açtı, 4 genç daha sonra darp edilerek gözaltına alındı.

Polisler, gençlerin müzik hoparlörüne el koydu. Buna tepki göstermeleri üzerine polis gençlere biber gazı sıktı. Polisler ve gençler arasında arbede yaşanmasının ardından bir polis belindeki silahını çekerek, defalarca havaya ateş açtı. Havaya açılan ateşin ardından olay yerinden uzaklaşan gençlerin peşinden koşan polis 4 genci gözaltına aldı. 4 genç yüzüstü yere yatırılarak ters kelepçelendi ve zorla mehter marşı dinletildi. Darp edilen gençler sonradan adliyeye sevk edildi.

<https://sendika.org/2023/05/kadikoyde-polis-halay-ceken-genclere-once-biber-gaziyla-saldirdi-ardindan-havaya-ates-acti-685356/>

<https://yeniyasamgazetesi4.com/halay-cektikleri-icin-gozaltina-alinan-gencler-adliyeye-sevk-edildi/>

22 Mayıs

Kemal Kılıçdaroğlu'nun sığınmacıları tecavüzcü olarak yaftalayan ırkçı paylaşımı

Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu resmi sosyal medya hesabından sığınmacılara yönelik nefret söylemlerine katkıda bulundu. Kılıçdaroğlu mesajında "Gelen kaçaklar, kızlarımızın hayatını tamamen karartmadan, vatanını seven sandığa gelsin. Unutmayın, bu bir referandumdur!" ifadesini kullandı.

<https://twitter.com/kilicdarogluk/status/1660614239394865152?t=3GDpZQWifA-aKBdpnsqptQ&s=03>

24 Mayıs

Kurdistan24 basın ekibine engelleme

Zafer Partisi yöneticileri Kurdistan24 (K24) ekibinin, Ümit Özdağ'ın Kemal Kılıçdaroğlu'yla yapacağı basın açıklamasını takip etmesine izin vermedi.

Kurdistan24 Ankara muhabiri Vural Erişmiş ve kameraman Mehmet Türe, Ümit Özdağ ile Millet İttifakı cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun yapacağı basın açıklamasını takip etmek üzere gittiği Zafer Partisi Genel Merkezi'nin önünde engellemeyle karşılaştı.

Zafer Partisi yöneticileri, haber ajansı muhabirinin mikrofonunu kürsüye koymasına engel oldu. Muhabir engelleme talimatının Ümit Özdağ'dan geldiğini söyledi.

Olay DİSK Basın-İş, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Dicle Fırat Gazeteciler Derneği ve Çağdaş Gazeteciler Derneği tarafından kınandı. DİSK Basın-İş yaptığı açıklamada "13. Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu ve Ümit Özdağ'ın basın toplantısını izlemek isteyen üyelerimiz K24 muhabiri ve kameramanı engellendi, K24 mikrofonu kürsüye alınmadı. Bir mikrofona bile tahammül edemeyenleri kınıyoruz" ifadeleri yer aldı.

<https://www.kurdistan24.net/tr/story/89476-Zafer-Partisi%E2%80%99nden-Kurdistan24-ekibine-engelleme>

25 Mayıs

Pakistan uyruklu bir kişi domuz bağıyla öldürülmüş halde bulundu

İstanbul Esenler'de bir binada çıkan yangına müdahale eden itfaiye ekipleri bir ceset buldu.

Polis, cesedin 42 yaşındaki Pakistan uyruklu Muhammad Tahir Khan'a ait olduğunu ve domuz bağı ile bağlandığını tespit etti

<https://twitter.com/solcugazete/status/1661617017399521283?t=X4-T5oDC0AnrE7Nji9VQGw&s=03>

27 Mayıs

Ümit Özdağ sığınmacılara yönelik nefret söylemine devam ediyor

Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ, Taksim İstiklal Caddesi'nde Afganlı bir çocuğun dans ettiği videoyu paylaştı. Paylaşımında Özdağ, "İstanbul, Taksim İstiklal Caddesi'nde Afgan bir erkek dans ediyor. Ancak bu dans, bildiğimiz danslardan değil... Erkek çocuklarının istismar edildiği ve dans ederek diğer erkekleri eğlendirdikleri 'Bacha Bazi' geleneği Türkiye'ye ulaştı. Sadece kadınlarımız değil, erkek çocuklarımız da tehlikede!" ifadelerini kullandı.

<https://t24.com.tr/video/umit-ozdag-paylasti-afganistan-da-erkek-cocuklarinin-istismar-edildigi-bacha-bazi-gelenegi-taksim-de,54267>

Öte yandan teyit.org konuyla ilgili bir paylaşımında bulunarak Ümit Özdağ'ı yalanladı. Paylaşımında, "Videoda dans eden kişi Afgan değil. Videodaki dansın, oğlan çocuklarının istismarını içeren başa bazi ile bir ilgisi yok. Video, sokak müzisyeni Hatice Kaya'nın performansı sırasında dans eden bir kişiyi gösteriyor. Hatice Kaya'nın menajerlik ajansının açıklamasına göre dans eden kişi Türk."

<https://teyit.org/analiz/taksimde-dans-eden-erkegin-afgan-oldugu-ve-yaptigi-dansin-baca-bazi-gelenegine-ait-oldugu-iddiasi>

Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan'dan Hristiyanlara ve din adamlarına küfür

Tanju Özcan resmi sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında şu sözleri sarf etti:

“Ulan Papa, haddini bil!!! Türkiye niye sığınmacıların evi oluyor? Sen mi karar veriyorsun buna? Açacağız kapıları, göndereceğiz hepsini Hristiyan Avrupa'ya. Bunlar zaten Türkiye'de camiye falan da gitmiyor, belki sizin orada kiliseye alıştırsınız. Bizim Türkçe'mizde iki güzel söz vardır. Dini siyasete alet etmek İslamiyet anlayışında günahdır. Bana faydası olmayan kilisenin papazını s..keyim... Al Vatikan'a istediğin kadarını besle!!!”

<https://twitter.com/tanjuozcanchp/status/1662481837749354504>

28 Mayıs

İzmir'de HDP ilçe binasına ırkçı saldırı

HDP Bayraklı İlçe Örgütü binasına yönelik ırkçı gruplar tarafından hakaret içerikli yazılama yapılarak saldırıda bulunuldu. Yapılan yazılamada “Türkiye Türk'tür Türk kalacak” ifadesi yer aldı.

<http://jinnews41.xyz/TUM-HABERLER/content/view/211891>

Seçim sandığı başında homofobik taciz

İstanbul Kadıköy Nihat Işık İlkokulu'nda sandık görevlisi olan Ameda Murat Karakuzu, kıyafeti nedeniyle AKP'li sandık görevlisi tarafından homofobik tacize maruz bırakıldığını duyurdu.

<https://twitter.com/dokuz8haber/status/1662897074260590593>

29 Mayıs

Kürt ailelerin evlerine saldırı

Antalya'nın Alanya ilçesi Sugözü Mahallesi'nde Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından “kutlama” adı altında Kürt ailelerin evlerinin önünde toplanan AKP'liler sloganlar eşliğinde etrafa ateş açtı. Mahallede yaşayan aile bireyleri evlerine isabet edecek şekilde silah sıkıldığını belirterek sık sık ırkçı sloganlar atıldığını söyledi. Yapılan provokasyona karşı polise haber verdiklerini belirten aileler, polisin hiçbir işlem yapmadığını belirtti.

<https://www.yenidemokrasi32.net/alanyada-akpli-bir-grup-kurt-aileye-saldirdi.html>

Bursa'da HDP İlçe örgütüne saldırı

Bursa İnegöl ilçesi Alanyurt Mahallesi'nde bulunan HDP İlçe Örgütü binasına sabaha karşı 02.00'da iki AKP'li tarafından saldırı düzenlendi. Kamera görüntülerinde, saldırganların camlara taş attığı, ardından olay yerinden uzaklaştıkları tespit edildi. Saldırganların üzerlerinde AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ait posterler bulunuyordu.

<https://yeniyaamgazesesi4.com/bursada-hdp-ilce-orgutune-saldiri/>